

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

24 ביוני 2013

772

ט"ז בתמוז התשע"ג

עמוד

הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 70) (חקירת סיבות מוות), התשע"ג-2013 954

הצעת חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 69) (חקירת סיבות מוות), התשע"ג-2013

- תיקון סעיף 1 1. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, בסופו יבוא:
"בן זוג" – לרבות ידוע בציבור";
2. החלפת סעיף 298 א במקום סעיף 298 א לחוק העיקרי יבוא:
- "מינוי שופט חוקר 298 א. (א) מת חייל שלא בקרב, וקיים יסוד סביר לחשש שסיבת מותו של החייל אינה טבעית או שמותו נגרם בעבירה, או שמת חייל בהיותו נתון במעצר, במחבוש או במאסר או בהיותו מאושפז בבית חולים לחולי נפש, רשאי הפרקליט הצבאי הראשי או אדם מעוניין, לבקש מנשיא בית הדין הצבאי לערעורים להורות על חקירת סיבת המוות; בסימן זה, "אדם מעוניין" – היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, קצין משטרה, רופא, בן זוגו של הנפטר, הוריו, הורי הוריו, צאצאיו, אחיו ואחיותיו.

ד ב ר י ה ס ב ר

היועץ המשפטי לממשלה או באיכוחו, קצין משטרה, רופא, בן זוגו של הנפטר, הוריו, הורי הוריו, צאצאיו, אחיו ואחיותיו.

(ב) החליט הפרקליט הצבאי הראשי על חקירה בסיבות מוות, יודיע על כך לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים אשר ימנה שופט חוקר לשם עריכתה.

(ג) חוק חקירת סיבות מוות לא יחול על חקירת מותו של חייל, אלא אם הודיע הפרקליט הצבאי הראשי לאדם המעוניין שביקש את החקירה כי אין לצבא ענין בעריכת החקירה, או אם תוך שלושים יום מיום הגשת הבקשה לפרקליט הצבאי הראשי לא החליט על מינוי שופט חוקר.

(ד) ההוראות בדבר חקירת סיבות מוות לא יחולו על מות חייל בקרב.

מוצע להחליף את סעיף 298 א לחוק ולקבוע בסעיף 298 א המוצע כדלקמן:

לסעיף 298 א המוצע

לסעיף קטן (א)

אם מת חייל שלא בקרב, ויש יסוד סביר לחשש שסיבת מותו של החייל אינה טבעית או שמותו נגרם בעבירה, או שמת חייל בהיותו נתון במעצר, במחבוש או במאסר או בהיותו מאושפז בבית חולים לחולי נפש, רשאי הפרקליט הצבאי הראשי או אדם מעוניין, לבקש מנשיא בית הדין הצבאי לערעורים להורות על חקירת סיבת המוות. אדם מעוניין, לענין זה, כולל את היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, קצין משטרה, רופא, בן זוגו של הנפטר, הוריו, הורי הוריו, צאצאיו, אחיו ואחיותיו.

יצוין כי לאור התיקון המוצע לסעיף 1 לחוק המגדיר "בן זוג" ככולל גם ידוע בציבור (סעיף 1 להצעת החוק), אזי גם ידוע בציבור של החייל שנפטר יוכל להגיש לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים בקשה להורות על חקירת סיבת המוות.

בללי הצעת החוק נועדה להתאים בין הליך מינוי שופט חוקר לעריכת חקירת סיבות מוות במערכת הצבאית, להליך המינוי המקביל במערכת האזרחית.

על פי חוק חקירת סיבות מוות, התשי"ח-1958 (להלן – חוק חקירת סיבות מוות), במערכת האזרחית, שופט בית משפט שלום הוא שמחליט על עריכת חקירת סיבת מוות. על פי סעיף 298 א לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 (להלן – החוק), כנוסחו כיום, במערכת הצבאית הפרקליט הצבאי הראשי הוא הגורם המחליט על מינוי של שופט חוקר, מיוזמתו או לבקשת אדם מעוניין.

על פי התיקון המוצע, במקום המצב הקיים שבו הפרקליט הצבאי הראשי הוא המחליט על מינוי שופט חוקר, תהיה סמכות ההחלטה על מינוי שופט חוקר נתונה בידי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, שאליו יוגשו בקשות להורות על מינוי שופט חוקר לחקירת סיבת מוות, בידי הפרקליט הצבאי הראשי או אדם מעוניין.

הצעת החוק פורסמה בהצעות חוק הממשלה – 726, מיום כ"ט בתשרי התשע"ג (15 באוקטובר 2012) והיא מתפרסמת כעת בשנית.

סעיפים סעיף 298 א לחוק קובע כיום כדלקמן:
1 ו'²

"מינוי שופט חוקר בסיבות מוות

298 א. (א) מת חייל ויש יסוד סביר לחשש שסיבת מותו אינה טבעית או שמותו נגרם בעבירה, וכן אם מת חייל בהיותו נתון במעצר, במחבוש או במאסר או בהיותו מאושפז בבית חולים לחולי נפש, רשאי הפרקליט הצבאי הראשי, מיוזמתו או לפי בקשת אדם מעוניין, להחליט כי ימונה שופט חוקר לחקור בסיבת המוות; "אדם מעוניין", לענין סימן זה –

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171; התשע"א, עמ' 654.

(ב) הוגשה בקשה לחקירת סיבת מוות, רשאי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים להורות על עריכתה ועל מינוי שופט חוקר לחקור בסיבת המוות.

(ג) הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (א) בידי אדם מעוניין, יקבל נשיא בית הדין הצבאי לערעורים את תגובת הפרקליט הצבאי הראשי לבקשה בטרם יחליט בה.

(ד) סבר נשיא בית הדין הצבאי לערעורים כי מותו של החייל אירע שלא במסגרת הצבא או עקב השתייכותו של החייל לצבא, לא ימנה שופט חוקר לחקור בסיבת המוות, גם אם קיים יסוד סביר לחשד שסיבת מותו של החייל היא כאמור בסעיף קטן (א).

(ה) מונה שופט חוקר לחקור בסיבת המוות לפי סעיף זה או שמונה קצין בודק לערוך בדיקה בקשר עם מותו של חייל, לא יחול חוק חקירת סיבות מוות, התשי"ח-1958², אלא אם כן ציווה היועץ המשפטי לממשלה כאמור בסעיף 298:

3. בסעיף 298(א) לחוק העיקרי, במקום "או של השופט החוקר" יבוא "ואם הורה נשיא בית הדין הצבאי לערעורים על מינוי שופט חוקר, לא יעשה אדם דבר בגוויה בלי הוראה או היתר של השופט החוקר".

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

וזאת גם אם קיים יסוד סביר לחשד שסיבת מותו של החייל היא כאמור בסעיף קטן (א) המוצע.

לסעיף קטן (ה)

מוצע לחדד את ניסוח המקרים שבהם לא יחול חוק חקירת סיבות מוות, כדי שלא ייווצר מצב שבו נערכות שתי חקירות מקבילות במערכות שונות. לפיכך מוצע לקבוע כי אם מונה שופט חוקר לחקור בסיבת המוות לפי סעיף 298א המוצע או שמונה קצין בודק לערוך בדיקה בקשר עם מותו של חייל, לא יחול חוק חקירת סיבות מוות, אלא אם כן ציווה היועץ המשפטי לממשלה כי החקירה תיערך על פי החוק האמור, בהתאם לסמכותו לפי סעיף 298 לחוק.

הוגשה לנשיא בית הדין הצבאי לערעורים בקשה לחקירת סיבת מוות, רשאי הוא להורות על עריכת חקירת סיבת המוות ועל מינוי שופט חוקר לביצוע החקירה.

לסעיף קטן (ג)

הוגשה בקשה לחקירת סיבת מוות בידי אדם מעוניין ולא בידי הפרקליט הצבאי הראשי, על נשיא בית הדין הצבאי לערעורים לקבל את תגובת הפרקליט הצבאי הראשי לבקשה בטרם יחליט בה.

לסעיף קטן (ד)

לעניין השיקולים שלא למנות שופט חוקר, בהתאם לאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר לעיל, נוסחו מחדש השיקולים האלה כך שיתאימו לשיקולי גורם שיפוטי: במקום השיקולים שרשאי הפרקליט הצבאי הראשי לשקול כיום – "אין לצבא עניין בעריכת החקירה" – מוצע לקבוע כי אם סבר נשיא בית הדין הצבאי לערעורים כי מותו של החייל לא אירע במסגרת הצבא או עקב השתייכותו של החייל לצבא, לא ימנה שופט חוקר לחקור בסיבת המוות,

סעיף 3 סעיף 298 לחוק קובע הוראות בעניין שמירת הגוויה והצורך בקבלת היתר באשר לעשיית פעולות בגוויה, לאחר שהוגשה בקשה לחקירת סיבת המוות. מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שיובהר שמרגע שמונה שופט חוקר, סמכות ההחלטה בעניין עריכת פעולות בגוויה נתונה בידי בלבד.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 54; התשכ"ה, עמ' 182.

- תיקון סעיף 1298 4. בסעיף 1298(ד) לחוק העיקרי, לפני "וכן אדם מעוניין" יבוא "התובע הצבאי הראשי בהוראת הפרקליט הצבאי הראשי".
- תיקון סעיף 1298 5. בסעיף 1298 לחוק העיקרי, במקום "החוק לתיקון סדרי דין הפלילי (חקירת פשעים וסיבות מוות), התשי"ח-1958" יבוא "חוק חקירת סיבות מוות, התשי"ח-1958".

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 4 מוצע לתקן את סעיף 1298 לחוק ולקבוע שנוסף על אדם מעוניין, גם התובע הצבאי הראשי, בהוראת הפרקליט הצבאי הראשי, יוכל לערער לפני נשיא בית הדין הצבאי לערעורים על צו לפתיחת קבר לפי הסעיף האמור.
- סעיף 5 מוצע לתקן בסעיף 1298 לחוק את ההפניה לחוק חקירת סיבות מוות, התשי"ח-1958, שהוא השם המעודכן של אותו חוק.